Характеристика на ранната раждаемост в Североизточен регион

ас. Златка Димиева, Владимир Гончев д.м.

Resume

The problem of the high incidence of early births attracted the attention of researchers since the late XX century. Since 1990 births under the age of 19 years began to rise and Bulgaria was in this indicator one of the highest in Europe. Early births in the population surveyed is about 13% and is above the European average. The largest proportion among mothers aged less than 19 years are roma women.

Key words: early births, social factors, low-birth-weight newborns, risk

Резюме:

Проблемът за голямата честота на ранните раждания привлича вниманието на изследователите още от края на XX век, поради това, че след 1990 година ражданията във възрастта под 19 години започнаха да нарастват и България се оказа по този показател на едно от челните места в Европа. Ранната раждаемост в изследваната съвкупност е 13% г е значително над средното европейско ниво. Най – голям дял сред родилките на възраст под 19 години са жени от ромски произход.

Ключови думи: *ранни раждания,социални фактори,нискотегловни новородени,риск*

Изложение:

Проблемът за голямата честота на ранните раждания привлича вниманието на изследователите още от края на XX век, поради това, че след 1990 година ражданията във възрастта под 19 години започнаха да нарастват и България се оказа по този показател на едно от челните места в Европа.[1,2] Ранните бременности и раждания при момичета под 15 години са резултат на ускорено физическо развитие (акцелерация), ранно настъпил пубертет, ниска сексуална култура, а в ромската етническа група – на исторически сложили се традиции.[3] Индикаторите брачност, интервал между ражданията, образование имат най – неблагоприятна количествена характеристика именно при най – младите майки и взети заедно, увеличават вероятността от раждане на недоносен, нискотегловен плод, застрашен повече от заболявания и смърт през 1–вата седмица, 1–вият месец или до края на първата година от живота му.

Цел на настоящето съобщение е да се проучи социално – демографската и перинатологична характеристика на жените, родили дете във възраст по – ниска от 19 години, както и пренаталното им наблюдение и въз основа на получените резултати да се изведат мерките, които могат да бъдат предприети за превенция на ранните бременности и раждания в рисковите групи. Данните са част от проучване на перинатологичните проблеми на майките на новородени деца в три области на Североизточна България.

Изследването е проведено чрез анкета при изписване на родилките от родилните отделения в болниците в гр. Варна, Добрич и Шумен за периода ноември – декември 2012 и януари – февруари 2013 година.

В изследването участват общо 1000 родилки, 972 от които с едноплодни бременности, 27 с двуплодни и една с триплодна.

Използваните статистически методи са алтернативен, корелационен, мултифакторен регресионен и дисперсионен анализ. Обработката на резултатите бе извършена посредством SPSS v.17.0 for WINDOWS.

Относителният дял на родилките до 19 г. е 13,00 от общо 972 изследвани жени. Според етническото им самоопределение най – голям е делът на родилките от ромски произход (89,70%), а българки и туркини са съответно 4,70% и 5,60% ($p < 0,001$). фиг.1

Фиг. 1. Етническа принадлежност

Поредността на ражданията при повечето от анкетираните родилки до 19 г. е първо раждане 71,40 %, второ при 21,40 % , а трето – при 7,20 % .

Разгледани по поредност на бременността при младите майки до 19 години – 2,40% са имали четири и повече бременности. Тези данни свидетелстват, че при една макар и малка част се е установил неблагоприятен тип репродуктивно поведение.

Разпределението на младите майки по местоживеене – 58,70% от селата и 41,30% от градовете не съответства на структурата на градско и селско население, както в страната, така и в разглежданите области.

По образование преобладават майки с основно образование 41,30%, но общо много ниското образование е докладвано при почти половината родилки- 48,40%. За отбелязване е, че от тях 16,70% са без образование, т.е. имат по–малко от три завършени класа. Фиг.2

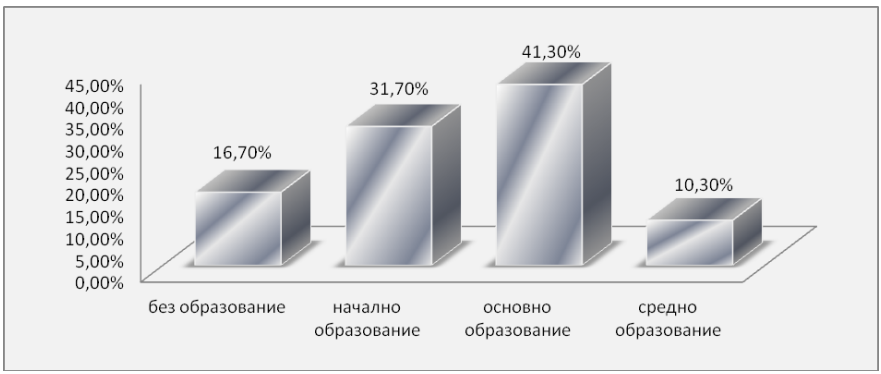

Фиг.2. Образователна степен при ранна раждаемост

Работният статус на майките с ранни раждания съответства на тяхната ниска възраст – 67,50% са безработни, а 28,60% са посочили, че са домакини.

Семейният статус показва, че повечето от тях съжителстват с бащите на новородените на семейни начала – 70,60%, а само 10,30% са омъжени. Майките, които ще отглеждат сами децата си са 19,10%. От всички майки с ранни раждания 6,30% не знаят кой е бащата на детето им.

Наблюдение на бременността не е било осъществено от акушер гинеколог. при 14,30%. При 11,90% пък е установена рискова бременност при износване на плода.

Родилките на възраст до 19 години не са посещавали училище за бременни (99,20%).

Над две години интервал между раждания имат по–малка част от родилките (16,70%), като до една година и до две години интервал родилките са разпределени равномерно (по 41,70%).

По отношение на грижите за новороденото, въпреки че повечето от родилките посочват, че нямат подготвена стая за новороденото си дете (60,30%), не малка част от тях са се постарали да подготвят отделна стая за новият член на семейството (39,70%). Новородените деца ще споделят с трима човека стаята в която ще спят 66,70% от изследваните, а повече са посочили 11,90%. Фиг.3

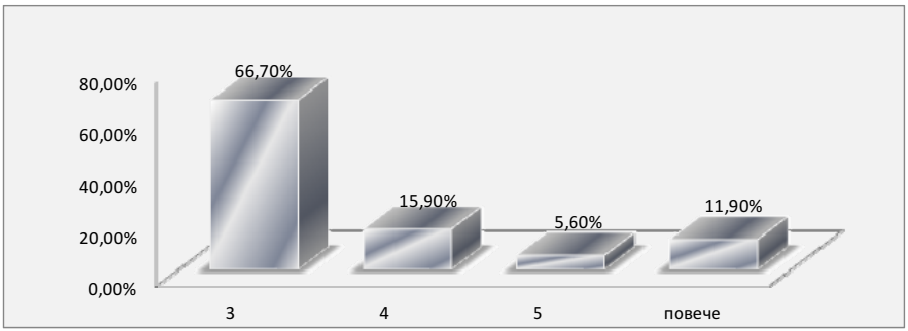

Фиг. 3. Брой на членовете на семейството, които ще спят в една стая с новороденото

Повечето от половината от младите майки ще отглеждат своите деца заедно със роднини (68,30%), като само 31,40% са посочили, че ще отглеждат детето си само с помощта на бащата.

Участието на много роднини при отглеждането на децата може да се обясни с факта, че 69,00% от анкетираните ще съжителстват с родителите на единия от двамата членове на семейството, като в собствено жилище живеят 19,80%.

Повечето от младите майки са посочили, че имат постоянно течаща и топла вода (63,50%), докато 36,50% не могат да осигурят тези условия на своите деца.

Изводи:

1. Ранните раждания в изследваната съвкупност са 13% – значително над средното европейско ниво. Фиг .4 [4]
2. Най – голям дял сред родилките на възраст под 19 години са жени от ромски произход.
3. За почти една трета от жените с ранни раждания настоящето раждане не е първо.
4. При майките на възраст до 19 години е налице кумулиране на рискови фактори – ниско образование, неустановен социален статус, кратки интервали между раждания.
5. Социално – демографската характеристика на младите жени с ранни раждания и недостатъчното им наблюдение по време на бременността показва задълбочаване на неблагоприятните тенденции от последните 20 години и разкрива слабости на образователната, социалната и здравеопазната системи у нас.
6. Същевременно разкрива възможности за участие на тези сфери за благоприятна промяна на съществуващата ситуация.

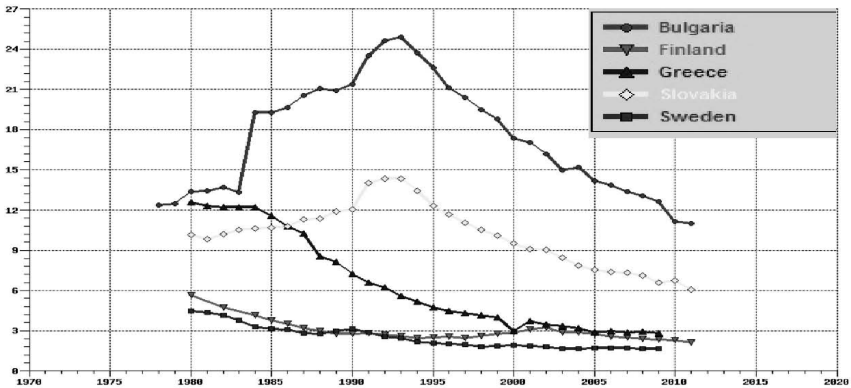

Фиг. 4. % Новородени от майки под 20 години

Като най – близка възможност бихме посочили поставянето на проблемите за ранните раждания в образованието на специалистите по здравни грижи с акцент – развитие на умения за работа с рисковите за ранни раждания контингенти и професионална подготовка за инициране и участие в подходящи промотивни програми.

Мерки за превенция:

- Работа със социалните служби с девойките от рисковите групи (ромски етнос) в посока сексуално образувание – рискове, които една ранна бременност и раждане носят както за майката, така и за детето.
- Информираност на младото население, относно проблемите на ранната бременност и раждане.
- Подобряване на социалната политика на държавата по отношение на бременността, подпомагането на младите семейства в осигуряването на нормални условия за отглеждане на деца в риск.

Литература:

1. Белчева, М. Раждаемостта в България – тенденции, влияния, проблеми. В: Раждаемостта в България – тенденции, влияния, проблеми. Научна конференция с международно участие,София, 13 – 14 март 2009, 74 – 89
2. Петков, Г.и кол. Еволюция на раждаемостта през последните четери десетилетия в България – ролята на основни медико – социални фактори. В: Раждаемостта в България – тенденции, влияния, проблеми. Научна конференция с международно участие,София, 13 – 14 март 2009, 100 – 112
3. Чалъкова, Д. Ранните раждания в България през втората половина на XX век. София, АИ Марин Дринов, 2004
4. www WHO data basis

За контакти :
Ас. Златка Йорданова Димиева, Катедра „Здравни грижи” , МУ гр.Варна ,
тел.0899136742 , z.dimieva@abv.bg

Докладът е рецензиран.